

חלק א

סעיף א

עבודה זו תתמקד במודל העבודה ההיברידי – שילוב בין עבודה מהבית לעבודה משרדית – כמודל המשקף את עולם העבודה העתידי. תהליך הגלובליזציה והתמורות הטכנולוגיות והדמוגרפיות שבאו בעקבותיו, הובילו לפתיחת שווקים חדשים, הסכמי סחר עולמיים, שוק חופשי, שימוש באינטרנט ובתכנות קוד פתוח ואיפשרו את ההתפתחות של עולם העבודה הישן למודלים היברידיים, המשלבים את היתרונות של העידן הטכנולוגי החדש, יחד עם ערכיו של עולם העבודה הישן.

בעשורים האחרונים מתרחשים תהליכים עולמיים רבי עוצמה, המשפיעים על כלל היבטי החיים של האדם המודרני, מתרבות ומנהגים ועד המבנים הכלכליים, הפוליטיים והחברתיים, המעצבים את חיי היום יום של הפרט. על מנת להתחקות אחר התפתחותו של מודל העבודה ההיברידי, אסקור תחילה את שלושת מגמות השינוי העיקריות: גלובליזציה, התפתחות טכנולוגית ושינויים דמוגרפיים ואת תרומתם של אלו לעולם העבודה החדש.

גלובליזציה – בספרו *העולם הוא שטוח* (2006), מחלק תומס פרידמן (Thomas Friedman) את תהליך הגלובליזציה לשלושה פרקי זמן עיקריים, המכונים על ידו עידני גלובליזציה ומוספרים באותו האופן שממספרים מהדורות של תוכנות מחשב. עידן הגלובליזציה 1.0, מתייחס לתקופה של המעצמות הקולוניאליות, החל מתקופת קולומבוס בסביבות שנת 1500 ועד שנת 1800 לערך. בעידן הגלובליזציה 1.0, הכוח המניע המרכזי של תהליכי האינטגרציה העולמית הייתה עוצמה, והמאבק על השליטה בין המדינות השונות הוא שהביא לאינטגרציה גלובאלית.

עידן הגלובליזציה 2.0, כותב פרידמן, נמשך משנת 1800 עד סביבות שנת 2000, והיה העידן של החברות הגלובאליות. המהפכה התעשייתית והתפתחות מנוע הקיטור, הביאו לצמצום עלות הייצור והשינוע של סחורות והיוו את הגורם העיקרי לאינטגרציה הגלובאלית. במחצית השניה של עידן זה, הגורם המרכזי לגלובליזציה, היה צמצום עלויות ההתקשרות באמצעות הפצת טכנולוגיות הטלגרף, הטלפון, המחשב הבייתי, הסיבים האופטיים והגירסא הראשונית של האינטרנט. עידן זה התאפיין בכלכלה גלובאלית, המונעת על ידי שינוע סחורות ומידע כלל עולמי בהיקף עצום, ובדגש על תחרות בפיתוח מוצרים והגדלת כוח העבודה.

את תחילת עידן הגלובליזציה 3.0, מתארך פרידמן לתחילת שנות האלפיים, והוא מאופיין בהעצמה של הפרט, בדגש על מגוון היחידים מכל קצוות העולם המשתפים פעולה יחד עם חברות קטנות וגדולות, במגרש המשחקים הגלובלי. עידן זה מתאפיין במגמה אינטנסיבית של דיגיטליזציה, כשהכול מסביב הופך לוירטואלי ואוטומטי. לפי פרידמן, מהפכת מנועי החיפוש של עידן זה, מכווצת עוד יותר את העולם ובו

זמנית משטחת את מגרש המשחקים העולמי, מאחר והיא מאפשרת שיתופי פעולה בין אנשים וחברות על אותו תוכן דיגיטלי מכל מקום בעולם, ללא קשר למרחק ביניהם. את התופעה המאפשרת ליחידים ולקבוצות קטנות מכל קצוות העולם להפוך לגלובלים בקלות רבה כל כך, מכנה פרידמן "פלטפורמת העולם השטוח" ומונה עשרה גורמים מרכזיים שלדידו חוללו את היווצרותה, בעיקר טכנולוגיות בתחום אמצעי התקשורת האלקטרונית, שהביאו לצמצום המרחקים והפערים בין מדינות ויחידים.

טכנולוגיה – פרידמן מציג עשרה גורמים שהביאו להשטחת העולם הקשורים בעיקר להתפתחויות טכנולוגיות וליזמות תעשייתיות:

1. נפילת חומת ברלין ב-1989 – נפילת החומה שינתה את המאזן הכוחות ברחבי העולם לטובת הצד הדוגל בדמוקרטיה ושוק חופשי וערערה את כוחו של הצד המאמין בשלטון טוטליטרי וריכוזיות כלכלית. המלחמה הקרה הייתה מאבק בין האג'נדה הקפיטאליסטית לאג'נדה הקומוניסטית ועם נפילת החומה, נותרה רק אג'נדה אחת וכולם היו חייבים להתאים את עצמם אליה, בדרך זו או אחרת.

2. הנפקת הדפדפן המסחרי ראשון – הדפדפן איפשר לאחזר מסמכים ודפי אינטרנט המאוחסנים ברשת ולהציגם בקלות ובפשטות על גבי צגי המחשב. פריצת דרך זו איפשרה לכל אחד בעולם לשתף תוכן דיגיטאלי, במהירות ובעלות נמוכה ויצרה את הפלטפורמה המבוססת על רשת, דואר האלקטרוני ודפדפן, העוסקת ביכולת של המחשב האישי לתקשר עם כל מחשב בעולם.

3. פיתוח כלי תוכנה סטנדרטיים לשימוש המוני – עלייתן של תוכנות זרימת עבודה, יצרו את היכולת להציג, לנהל ולשתף בין אנשים וחברות, נתונים עסקיים שבעבר ניתן היה לבצע רק באופן ידני. שיתוף הפעולה בין המערכות השונות, ייעלו את העבודה בחברות ותפוקת העבודה השתפרה והתגברה באופן משמעותי.

4. פיתוח ידע שיתופי – תנועת הקוד הפתוח, שואבת את זהותה מהתפיסה כי יש להפוך את קוד המקור לזמין באינטרנט ולאפשר למשתמשים אחרים להוריד ולהשתמש בו באופן פרטי או לשפר אותו ולעשות בו שינויים. כך נוצרו קהילות עצמאיות ושיתופיות אשר סיפקו כלים בחינם, למיליוני אנשים ברחבי העולם, כמו למשל פרויקט הוויקיפדיה, שהיא פלטפורמה של אנציקלופדיה מקוונת ומשותפת לכול, אשר זמינה לשינויים ולהוספת תכנים בכל עת, ומספקת ידע רב במגוון תחומים.

5. Outsourcing - שילוב בין מחשב אישי לאינטרנט ולכבלי הסיבים האופטיים, פתח את הדלת לעולם חדש של יצירה ושיתוף פעולה. בתי עסק החלו להעביר משימות שניתן לבצע באופן דיגיטלי, לחברות חיצוניות הנמצאות בדרך כלל במזרח ונותני השירותים הזולים, החכמים והיעילים ביותר מבצעים שם את המשימה.

6. העברת משרות (Offshoring) – ההצטרפות של סין לארגון הסחר העולמי יצרה פלטפורמה נוספת של שיתוף פעולה בין ארגונים מסחריים, והתגבשה מגמה של העברת משרות ומפעלי ייצור ממדינות המערב